

nekrščansk. Tudi to je krivo. Kolikor komunizma se je v praksi vresničilo, vresničilo se ga je le na krščanski podlagi. Temeljna ideja društvene enakosti in pa poglavitni namen komunistične odgoje: povsod ljubezen do bližnjega vcepljevati in razširjati je skoz in skoz krščansko podvzetje, gotovo bolj krščansko, nego težnja za privilegijami nekdanjih „stanov“ in pa denarna lakomnost sedanje judovske aristokracije. In kar se je komunizma katerikrat v praksi izpeljalo, izpeljalo se ga je samo v prvih stoletjih kristjanstva. Spominjamo tukaj le dogodbo z Ananijem in Safiro.

Ker pa komunizem razvitek individualnosti popolnoma zameta, postane tudi vsled tega skoz in skoz protigospodarstven (antiekonomičen). Marlo negospodarstvenost komunizma tako-le opisuje:

Največi vžitek za vsakega človeka tiči ravno v tem, da sme s svojo privatno lastnino samovoljno razpolagati. Ta vžitek se pa po komunizmu zevsema vniči, ker vsakdo bi potegnil svoj živež iz javnih zaklad. Komunistična država vbije tudi vžitek, kterege si človek s tem privošči, da si delo sam po svoji volji izbere, med tem ko je pri komunizmu vsakdo k temu ali onemu delu primoran in komandiran.

Po komunizmu se tudi produktivnost oslabi, ker nikogar ne zanima, da bi si kaj prihranil in uglavničil (ali kapitaliziral). Delavna moč postane neproduktivna, ker lenuh ravno toliko dobi kakor marljivi, ker posebni talenti vsako vrednost izgubijo, ker so umetniki navezani na tehnične napotke in predpise nespretnih auktoritet, vsled česa ravno umetnost potem neha umetnost biti.

Mnogovrstne novice.

* Nemškutar je vendar od zlodja! V *Ein-spielerjevem* listu „*Kärntner Blatt*“ pripoveduje Marka Zupanec z dvema pričama, „da po volitvi volilnih mož v Višpolji je rekel nemškutarsk liberaluh, da so koroški duhovni cesarju obljubili več tavžent goldinarjev, če bodo v deželni zbor voljeni; če se tedaj to zgodi, bodo duhovni te tavžente od kmetov terjali in jih cesarju poslali; če pa duhovni ne bodo voljeni v deželni zbor, ne dobi cesar nič“. — Vprašanje je zdaj le: ali je to in drugo enako blebetanje, o vpeljavi tlake in desetine itd. le neumnost ali hudobija?

* Preroki zgodnje zime. Iz Českega piše marljiv opazovalec natornih prikazni, da je ondi že več znamenj, zaradi katerih se je bati zgodnje zime ali vsaj zgodnjega mraza. On pravi, da letos, čeravno je takrat še prav toplo bilo in za tiče dosti živeža, je veliko lastovic že večidel pred 5. dnevom t. m. v južne kraje se preselilo, največ pa jih je šlo 5. dne. Dalje pravi, da so senice že tje prišle, kar se sicer navadno le 3 tedne po odhodu lastovic zgodi. In poslednjič pravi, da zimska cvetlica „*Anthemis*“, ki decembra in januarja meseca cvetè, že zdaj popke nastavlja. — Ali je to tudi pri nas že tako, tega mi mestjani ne vemo. Naj nam povedó vnanji naši prijatelji, ki opazujejo natorne prikazni. — Iz Gorenškega se nam piše, da tice preselivke so že začele jemati slovó od naših logov, gôrski ptiči pa se pomikujejo v doline.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Goriški.

2. seja 21. sept. Nazoči vsi poslanci, razen nadškofa, kateri tudi letos v zbor ne hodi. Prišel je tudi že namestnik, baron Depretis. Volili so se 3 odseki za naprejšnje pretresovanje raznovrstnih predlogov. — Dr. Lavrič je bral v slovenskem jeziku interpelacijo,

v kateri vpraša: ali ne misli vlada tudi našemu zboru predložiti českemu enak načrt narodske postave? — Nekaj debate je bilo o razpravljanji nekkih občinskih stvari. Ko se je po slovenski čitalo ali govorilo, bilo je vse mirno med zborniki in poslušalci. — Najvažniša bo obravnava volitnega reda. Kedaj pride na dnevni red, ni mogoče še vedeti.

Deželni zbor Porečki.)*

Porečki zbor imel je lani izvan treh Slavenov samo talijansko iteligencijo (večidel odvetnike). — Bogovićevo in Feretićevo volitev so bili ti gospodje zavrgli — ali otočani (Krk — talijanska Veglia) to se vé hrvaški kmetje so ta dva narodnjaka tudi letos izbrali. Slava jim! In tako imamo vendar letos pet narodnih zastopnikov. Neki advokat dr. Madonizza je predlanskim in lani strastno govoril proti kloštrom, cerkvi in papežu, celó rekel je, da je bil Frančisk od Asisi norec; pa kaj se zgodi? Komaj je lani 24. avgusta dokončal svoj pekleni govor proti papežu, zruši se na tla in ni ga bilo.***) Namesti tega nesrečneža izbran je bil letos g. Zamarin, plovnik v Izoli, pošten Talijan; al njegovo volitev je iteligencija zavrgla.

Večidel občin se je na zbor s prošnjo obrnilo, da jih loči od velikih županij (koje imajo običajno v talijanskih gradičih svoj sedež) ter jim povrne prejšnjo samostalnost. Tukaj so velike županije Slavenu velike stroške prizadjale, šole potalijančile in revežu zadnjo kapljo svobode vzele. Ako se starim županijam samostalnost povrne, bode zopet kaka slavenska šola oživila. Smešno je brati v učiteljskih natečajih, da je v vsaki šoli učni jezik talijanski, celó v občinah, kjer izvan kakega odsluženega vojaka redko redko kdo talijansko besedico razume. V Sušnjevi je pa še to posebno: Ljudstvo je Rumunsko s pravim R... jezikom, v cerkvi je temu narodiču sv. maša latinska, pridiga in kristijanski nauk hrvaški, šola pa — talijanska! Srečni Sušnjevski kmet! S 4 jezici bodeš se seznanil, in gotovo Talijana prekosi, ki se še svojega jezika popolnoma ne more naučiti!

Deželni zbor kranjski.

V tretji seji dr. Costa svoj predlog: „naj se na Njegovo Veličanstvo naredi adresa“, utemeljeva tako-le: Slavni zbor! Nalog utemeljiti svoj predlog zaradi adrese do presvitlega cesarja je tako lahek, da mi bode mogoče z malimi besedami opravičiti ta moj predlog. Lansko leto že je sklenil deželni zbor preponižno adreso do Njih Veličanstva, v kateri je izrazil svoje mnenje o političnem položaji, in želje našega deželnega zbora, naše dežele, našega národa. Ta adresa se je večkrat omenjevala v naših in zunanjih časnikih in v tem trenutku, ko je šlo za to, ali imamo pravico biti v državnem zboru ali ne, ali je naša pogojna volitev v državni zbor zadostivna ali ne, slišali smo jo čitati v državnem zboru, in prav pazljivo so jo poslušali naši nasprotniki centralisti; kajti že od 1867. l. sem niso bile federalistične misli tako izražene, kakor v tej adresi.

Ta adresa je naša deklaracija, na kateri stojimo in na ktere podlagi bomo naprej delali, ta adresa je tudi letos podlaga našemu delovanju in nam bode zmirom naprej vzor, po katerem se bomo vedeli in na kateri bomo gledali. Če smo tedaj lansko leto sklenili tako adreso, tem več je treba, da tudi letos stopimo pred prestol presvitlega cesarja, da tudi

*) Prelepa hvala! Prosimo pogostoma kaj. Prejeli smo ravnokar drugo poročilo; al za današnji list prekasno.

Vred.

**) Poslanik R. je zavoljo tega ženi svoji pisal: „Vrag je prišel po svoje“.